

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 3. Quæ sit obligatio conscientiaë erantis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

cupientis, aut prohibentis, seu iudicantis hinc & nunc incumbere obligationem, ad aliquid faciendum vel omittendum. Pro cuius resolutione.

Dicendum est, iudicium & dictamen illud conscientie recte ita obligare hominem, ut delinquat & peccet, ac illud in operando sequatur. Ratio est, quia conscientia seu iudicium illud intellectus practici recte aliquid praecipientis aut prohibentis, est proxima regula voluntatis operantis, vel moventis alias potentias ad operandum docet S. Thom. 1. 2. q. 17. a. 3. & 9. per illud siquidem iudicium voluntati innotescit, & quasi intimatur bonitas moralis, vel pravitas obiecti, circumstantiarum, & finis: unde sequitur, voluntatem à regula sua deviare, ac proinde peccare, nisi conscientiam recte praecipientem in operando sequatur.

Diximus conscientiam, seu iudicium rationis esse proximam regulam humanæ voluntatis, & operationum eius: alia est enim regula remota, quæ tamen primaria & principalis, nempe lex æterna & divina, seu iudicium illud infallibile, quo Deus ab æterno vidit & determinavit quid in actibus humanis esset bonum aut malum, iustum aut iniustum; quidve in quocunque casu particulari faciendum esset, aut omittendum: quod quidem iudicium divinum unicuique hominum innotescit per ipsius rationis lumen, quod ab illo veluti quidam radius derivatur iuxta illud Psalmistæ Psal. 4. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine*: proindeque huic divino iudicio humanum iudicium, seu ipsius conscientie dictamen, quod si sit, debet conformari.

§. III.

Quæ sit obligatio conscientie errantis.

SUPPONIMVS duplicem esse ignorantiam, ex qua conscientia provenire potest: alia enim est ignorantia vincibilis, alia invincibilis. Ignorantia invincibilis illa

Quæ nulla morali diligentia vinci, aut superari potuit; vel quia nunquam venit in mentem dubitare, & ignoratur; vel, licet in mentem venerit, adhibita tamen sufficienti inquisitione ignorantia illa depelli non potuit, nec proinde debuit; cum nemo ad impossibile obligetur: ignorantia verò vincibilis illa est, quæ adhibita morali aliqua diligentia vinci ac superari potuit, ac proinde debuit. Hæc distinctione supposita.

Dicendum primò, conscientiam errantem ex ignorantia invincibili obligare voluntatem ita ut peccet, nisi dictamen illius in operando sequatur. Ita S. Thom. q. 18. a. 5. & probatur ex Apostolo Roman. 14. *Scio, & confido in Domino Iesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei, qui existit mat quid commune esse, illi commune est:* quibus verbis declarat Apostolus, quòd per gratiam Christi Domini fideles nullo cibo veluti communi, hoc est immundo, inquinantur; nisi quis existimet escam aliquam, v. g. carnem suillam etiam nunc communem, id est, immundam & vetitam esse: quia tunc ejusmodi esca illi foret illicita propter conscientiam errantem; unde subiungit paulò post, *Qui autem discernit, (inter cibos scilicet, existimans aliquos secundum legem Moysis vetitos esse) si manducaverit, damnatus est: quia non ex fide, (id est, quia non agit secundum persuasionem, seu dictamen conscientia) Omne autem, quod non est ex fide, (id est, ut explicat S. Doctor. art. 5. quod fit contra persuasionem, & dictamen conscientia) peccatum est.*

Ratio autem hujus doctrinae ex eodem S. Doctore est; quia, cum objectum voluntatis, sit bonum vel malum moraliter, prout ab operante tale judicatur; ideo si ex ignorantia invincibili judicet, illud esse malum, quod tamen revera malum non est, voluntas illi adhaerendo consentiet in malum, & proinde in peccatum: è contrà verò, si ex eadem ignorantia judicet esse bonum, quod re vera malum est, voluntas illud amplectendo non peccabit; imo poterit benè operari.

Dicendum 2. si error conscientia ex ignorantia vincibili pro

li procedat, tunc voluntatem neque ad operandum, neque ad non operandum obligari, sed ad illum errorem deponendum. Ita S. Thom. art. 6. & S. Bonav. in 2. dist. a. 1. quæst. 3. Ac in primis, quod neque ad operandum neque ad non operandum obligetur, constat ex eo, quod utrobique peccaret (ad quod tamen nullus obligari potest.) operando quidem secundum dictamen conscientiam quia ad malum impellit: nec illius mali ignorantia excusat; quia vincibilis & proinde voluntaria est: non operando verò; quia, si conscientiam illam non deponat, contra illam; quæ qualiscunque sit, est semper proxima voluntatis operantis regula, contra quam nullatenus licitum est: unde Apostolus, *Gal. 5. Testificor inquit vobis, quod omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est universali facienda*; in quantum scilicet iudicat ex conscientiam erroneam vincibili, Mosaicæ legis observationem esse necessariam; unde sequitur, quod ad evitandum peccatum conscientiam illam erroneam deponere teneatur, cum hoc supponimus) id possit vel applicando intellectum ad attentius considerandum in quo se falli suspicatur, vel alicujus & prudentis viri consilium exquirendo; propriumque iudicium, quod sibi aliquantulum suspectum illius monitis humiliter submittendo.

§. IV.

Quid de conscientia scrupulosa sentiendum sit.

PER CONSCIENTIAM scrupulosam nihil aliud intelligimus (ut supra dictum est) nisi iudicium quoddam imperfectum ex inani aliqua & invola ratione ortum, quo quis suspicatur, vel timetibi peccatum, ubi revera non est: ex quo patet iudicium illud falsum esse, & sic conscientiam scrupulosam esse quædam veluti speciem conscientiam errantis; proinde quæ ipsa conscientia scrupulosa idem dicendum esse, quod conscientia erronea vincibili; scilicet illam esse deponendam.